utförs under blodtomhet och därför har hela sin eventuella blödning postoperativt. Som maximal tid för återvinning använde de flesta åtta timmar efter operationens slut.

SAMMANFATTNING

Några kliniker kommenterade spontant att enkäten fått dem att se över och modernisera sina olika rutiner för blodanvändning vid den ortopediska enheten. Vi hoppas att denna artikel kan göra fler intresserade i detta kontroversiella ämne. Ett återkommande argument i debatten är de ekonomiska aspekterna på blodanvändningen. Man kan finna åsikter talande både för och emot olika metoders användning räknat utifrån kostnaderna för användningen [7-9].

Intresse för nya metoder

Farmakologiska metoder för att minska blödningen har provats vid många kliniker, medan stimulering av erytropoesen för att höja låga blodvärden än så länge inte fått någon större spridning. Preoperativ bloddonation har också provats vid enstaka tillfällen på många kliniker, men har ännu inte fått någon större spridning delvis på grund av ett upplevt motstånd från många blodcentraler att införa denna rutin. Detta skall ses i perspektivet att denna metod, med förtappning och lagring av eget blod, anses utgöra basen för en ökad autolog blodanvändning i t ex Tyskland och USA och där ofta betecknas som »golden standard». Direkt preoperativ tappning/spädning används i rätt liten grad, trots metodens enkelhet. Användning av blodtvättmaskiner är vanlig även på mindre sjukhus. Postoperativ återvinning har inte provats lika ofta, trots en låg kostnad om enbart filtrering av blodet görs före återgivningen. Viss tveksamhet finns angående kvalitetsskillnad mellan tvättat och enbart filtrerat dränblod. De metoder som används mest är post- och peroperativ sårblodsåtervinning (se Figur 1).

Referenser

1. Schreiber G, Busch M, Kleinman S, Korelitz J. The risk of transfusion-transmitted viral infections. N Engl J Med 1996; 334: 1685-90.
2. Haglind E. Transfusion vid operation för malign tumörsjukdom? Behåll rutin med atraumatisk kirurgi. Läkartidningen 1994; 91: 3037-8.
3. Autolog transfusion. Stockholm: Socialstyrelsen, 1995. (SoS 1995:14)
4. Popovsky M, Whitaker B, Arnold N. Severe outcomes of allogeneic and autologous blood donation: frequency and characterization. Transfusion 1995; 35: 734-7.
5. Bengtsson JP, Backman L, Stenqvist O, Heideman M, Bengtsson A. Complement activation and reinfusion of wound drainage blood. Anesthesiology 1990; 73: 376-80.
6. Dalén T, Broström L-Å, Engström G. Cell quality of salvaged blood after total knee arthroplasty. Acta Orthop Scand 1995; 66: 329-33.
7. Etchason J, Petz L, Keeler E, Calhoun L, Kleinman S, Snider C et al. The cost effectiveness of preoperative autologous blood donations. N Engl J Med 1995; 332: 719-24.
8. Elawad AAR, Benoni G, Montgomery F, Hyddmark U, Persson U, Fredin H. Cost effectiveness of blood substitution in elective orthopedic operations. Acta Orthop Scand 1991; 62: 435-9.
9. Fredin H, Elawad AAR, Benoni G. Autolog blodtransfusion är att föredra vid ortopedisk kirurgi. Läkartidningen 1992; 89: 637-44.

SMITTNYTT

Fortsatt EHEC-spridning i Sverige

För exakt ett år sedan hade Sverige sitt första kända utbrott av enterohemorragisk Escherichia coli, EHEC O157. Vi kan nu i efterhand se att det antagligen rörde sig om tre skilda utbrott, ett under oktober–november, ett under december–januari, som bägge berörde nästan hela landet, samt ett litet, utdraget i Halland. I februari i år verkade dock det hela vara över.

Emellertid hade utbrottet till följd att diagnostiken av EHEC skärptes. En bra indikation på detta är att under 1995 *ett* fall av utlandssmitta rapporterades, mot 14 hittills i år. Sannolikt har ju det sanna infektionstrycket vid utlandsresa varit någotsånär konstant.

Under 1996 har till den 11 november 71 fall av inhemsk EHEC-smitta rapporterats. Minst tio av dessa har haft hemolytiskt uremiskt syndrom. Man kan se en tendens till ökad incidens framåt hösten, men det gäller nästan alla tarmsjukdomar.

I ett fåtal av dessa fall är smittkällan klarlagd. Några undersökningar från bl a Livsmedelsverket, Jordbruksverket och branschorganet Köttforskningsinstitutet har visat att EHEC finns i svenskt kött, om än i liten omfattning. Detta är uppenbarligen en het potatis, och vid ett livligt möte den 13 och 14 november med dessa organisationer, Statens Veterinärmedicinska Anstalt och SMI misslyckades man med att konkret sammanfatta 1996 års undersökningsresultat i en pressrelease. Från epidemiologiska enhetens sida är denna lyhördhet för producentintressen oroande, och vi känner oss ibland litet ensamma i påpekandet att detta faktiskt är en livsfarlig sjukdom.

Lyssavirus i Australien

Från Australien meddelas att man hittat ett förut okänt lyssavirus hos fladdermusarten »flygande rävar». Möjligen har viruset överförts till människa i två fall, varav det ena gäller en kvinna som hanterade en skadad flygande räv. Lyssavirus är nära släkt med rabies, och ger mycket likartade symtom. Rabiesvaccin skyddar, åtminstone mot det lyssavirus som finns hos europeiska fladdermöss.

Epidemiologiska enheten, Smittskyddsinstitutet